

ДОБРИ ПРАКТИКИ

В ПРОВЕЖДАНЕТО НА
ПОЛИТИКАТА ПО ИНТЕГРАЦИЯ
НА ИМИГРАНТИ

Поморие, 2012 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият наръчник е разработен в рамките на проект „Подкрепа за интеграция II“ с изпълнител Сдружение „Европа и Ние“, осъществен с финансовата подкрепа на ЕС чрез Европейския фонд за интеграция на граждани на трети държави. Неговата цел е да илюстрира Общите основни принципи, върху които се гради европейската рамка за интеграция, чрез описание на работещи добри практики от държавите членки на ЕС.

Наръчникът се фокусира само върху практики, които могат да бъдат приложени на местно ниво и са подходящи за българския контекст от гледна точка на състоянието на миграционните и интеграционните политики на България към настоящия момент. Няма да бъдат разглеждани политики по управление на миграционните процеси, които попадат в правомощията на органите на национално ниво.

Основните източници на информация, използвани за настоящия документ са **Европейският портал за интеграция: www.integration.eu** и **трите издания на Наръчника по интеграция за лицата, отговорни за разработването на политиката, и работещите в тази област¹.**

---

¹ Трите издания на наръчниците могат да бъдат намерени тук: http://www.migpolgroup.com/publications_info.php?id=5

Политики по интеграция на Европейско ниво

Политиките по интеграцията на имигрантите са в правомощията на държавите членки на ЕС. Според Лисабонския договор, ЕС може само да приема мерки за *«поощряване и подкрепа на действията на държавите членки за насърчаване на интеграцията на граждани на трети страни, пребиваващи законно на тяхна територия»*.

През ноември 2004 година - Съветът по Правосъдие и вътрешен ред приема общите основни принципи (ООП), които са основата на последователната европейска рамка за интеграция на гражданите на трети страни:

- 1. Интеграцията е динамичен, двупосочен процес на взаимно приспособяване от страна на всички имигранти и жители на страните членки.***
- 2. Интеграцията предполага уважение към основните ценности на Европейския съюз.***
- 3. Заетостта играе ключова роля в процеса на интеграция.***
- 4. Основното познаване на езика, историята и институциите на приемащото общество е решаващо за интеграцията.***

5. Мерките за образование са решаващи в подготвянето на имигрантите за успех и икономическа активност.

6. Гарантираният достъп на имигрантите до институциите, както и до обществените стоки и услуги, наравно с местните граждани и без дискриминация, е необходима основа.

7. Редовното общуване и взаимодействие между имигрантите и гражданите на страните членове е основополагащ механизъм.

8. Правото на културно и религиозно многообразие, съгласно Хартата на основните права, трябва да бъде гарантирано.

9. Участието на имигрантите в демократичните процеси и във формулирането на интеграционните политики, особено на местно ниво, подкрепя тяхната интеграция.

10. Интеграционните политики и мерки трябва да бъдат част от всички релевантни политики и нива на управление.

11. Разработване на ясни цели, индикатори и механизми за оценка и коригиране на политиката, оценка на напредъка и обмен на информация.

През 2005 г. Европейската комисия (ЕК) представя Общ дневен ред по интеграция (2005 - 2010), който представлява рамка за изпълнението на ООП и планира създаването на серия от инструменти, подкрепящи интеграцията на мигранти на европейско ниво.

Европейският дневен ред по интеграция (2011) се фокусира върху действия за увеличаване на икономическото, социалното, културно и политическо участие на мигрантите и поставя акцент върху действията на местно ниво. Също така ЕК предлага създаването на гъвкав инструментариум от мерки, който ще позволи на националните органи да прилагат само мерки, ефективни от гледна точка на техния специфичен контекст, както и за техните специфични цели за интеграция.

Европейски инструменти за промотиране на интеграцията:

- *Министерски конференции;*
- *Национални контактни точки за интеграция;*
- *Наръчници по интеграция;*
- *Интернет сайт за интеграция;*

- *Европейски фонд за интеграция на граждани на трети страни;*
- *Европейски интеграционен форум;*
- *Европейски интеграционни модули;*
- *Индикатори².*

Въвеждащи програми за новодошли имигранти

Обикновено въвеждащите програми в държавите членки на ЕС обхващат курсове по езика на приемащата страна, гражданска (социално-културна) ориентация и професионални курсове свързани с икономическата интеграция на мигрантите.

Добра практика: *Международна организация по миграция създаде Информационни центрове за имигранти в градовете София, Пловдив, Бургас и Кърджали, които предоставят безплатна информация и услуги на гражданите на трети страни с продължително пребиваване в Република България за тяхната успешна интеграция в страната³. Центровете предоставят следните услуги:*

---

²За повече информация, виж <http://ec.europa.eu/ewsi/en/eu.cfm>

³За повече информация: iomsofiaintegration@iom.int

- *Информирание за българската правно-административна система и правата и задълженията на имигрантите в Република България.*
- *Улесняване на достъпа до институциите.*
- *Оказване на помощ при интегриране в социалната, здравната и образователната сфери.*
- *Подкрепа за трудова ориентация и активно включване в пазара на труда.*
- *Провеждане на ежемесечни курсове в ИЦИ - Бургас за повишаване на знанията на имигрантите по български език и занимания по гражданска ориентация.*
- *Насърчаване на межкултурния диалог и стимулиране на участието на имигрантите и техните общности в социалния и културен живот на местно ниво.*
- *Индивидуално консултиране – по телефон и онлайн при запитвания, отправени до страницата на МОМ България; приемане на сигнали за нарушения, свързани с правата на имигрантите и достъпа им до услуги.*

Основен проблем по отношение на тези центрове е осигуряването на финансовата им устойчивост. Те разчитат основно на финансиране от Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни на проектен

принцип, което често води до прекъсване на техните дейности за определени периоди от време⁴.

Добър пример по отношение на осигуряването на устойчивост и мултиплицирането на този тип центрове представлява португалската Висша комисия за миграция и межкултурен диалог (ACIDI). Тя е разработила наръчник със седем принципа, които са основополагащи при създаването на такива центрове⁵.

Освен въвеждащи програми, предоставяни от центрове на местно ниво, много разпространени са и Наръчниците за новодошли имигранти.

Добра практика: *«Добре дошли в Румъния – информационен наръчник за граждани на трети страни»⁶. Наръчникът е разделен в няколко глави, които съдържат практическа информация, свързана с пребиваването на гражданите на трети страни в Румъния - Обща информация за страната, Правна рамка, Образование и култура, Гражданско участие и други. Освен на хартиен носител, наръчникът е наличен*

---

⁴ За повече информация, виж още: Интеграционен център, финансиран от община Гент, Белгия
<http://www.gent.be/integratiedienst/>

⁵ Наръчникът е достъпен тук:
http://www.acidi.gov.pt/institucional_book.pdf. Повече информация за тази добра практика може да бъде намерена тук:
http://ec.europa.eu/ewsi/en/practice/details.cfm?ID_ITEMS=26423

⁶ За повече информация:
http://www.soros.ro/en/comunicate_detaliu.php?comunicat=111

и в интернет страниците на заинтересованите институции и НПО.

Икономическо участие

Според ООП заетостта е ключов елемент в процеса на интеграция, основен за включването на имигрантите, за участието и приноса им в приемащите страни. Добрите практики, представени в тази част, също така допринасят за изпълнението на ООП 5 по отношение на образованието и ООП за достъпа до институции, блага и услуги.

За да се постигне добро съответствие между търсене и предлагане на пазара на труда, курсовете за професионална (пре)квалификация на мигрантите е добре да се планират въз основата на проучване на търсенето на пазара на труда.

Добра практика: *В един от регионите на Естония са идентифицирани нужди от работна ръка в определени пазарни ниши – в сферата на услугите, информационните технологии, туризма. В съответствие с търсенето на пазара на труда са проведени курсове за безработните рускоговорящи имигранти.*

От изключителна важност за намирането на работа са и възможността за придобиването на уменията за търсене

и намиране на работа - изготвяне на автобиография, търсене на работа в интернет, явяване на интервю и др.

Добра практика: *В Белгия това се прави въз основа на партньорство между Регионалното бюро по труда в Брюксел и НПО в рамките на проект SIDE (Service d'intervention directesurl'emploi). Целевата група на проекта са новопристигнали имигранти, които имат много малко професионално образование и не владеят езика на приемащата държава добре. НПО прави "одит на уменията", провежда обучение в съответствие с установените нужди и подпомага имигрантите да се сдобият с нужните документи за започване на работа. На мигрантите се предоставя и достъп до психологическо консултиране. След преминаването през този подготвителен етап, Бюрото по труда ги подпомага да си намерят работа в съответствие в техния профил. Екипът на проекта работи и проактивно с потенциални работодатели, като ги подпомага да изготвят описанията на длъжностните характеристики за свободни работни места.*

Ключово значение за икономическата интеграция на мигрантите има и възможността за оценка и акредитиране на уменията на имигрантите.

Добра практика: *В Дания Регионални специализирани центрове за изясняване на уменията на бежанци и имигранти помагат на общинските власти и на бизнеса да напасват уменията на имигрантите към*

нуждите на пазара на труда. Курсове за изясняване на уменията на бежанци и имигранти могат да се провеждат и на работното им място. Въз основа на оценката на уменията, имигрантът получава сертификат за неговите/нейните умения, наречен „Карта с компетенции“. Тази карта е налична онлайн и е на разположение на потенциални работодатели. Центровете дават и препоръки на имигранти, които преди не са работили в Дания⁷.

Добра практика: *Във Виена инициативата InterCulturExpress подпомага имигрантите чрез специализирани курсове въз основа на техния миграционен опит и квалификация, като например езикови курсове и курсове за допълнителна професионална квалификация. Предоставя се възможност за стажове, които са добра основа за намиране на работа при местни работодатели⁸.*

Проектът Migrapass⁹, който се осъществява и в България, също предлага възможност за подобряване на

---

⁷ За повече информация:

http://www.migpolgroup.com/public/docs/17.IntegrationHandbookII_EN_05.07.pdf

⁸ За повече информация:: www.interculturexpress.at

⁹ Migrapass е международен проект по програма Леонардо да Винчи с партньори в пет страни - Австрия (Oikodrom), България (CERMES), Испания (University of Burgos), Обединеното Кралство (RoehamptonUniversity) и Франция (Autremonde и IRIVconseil). За повече информация: <http://cermes.info/page.php?category=65>

икономическата интеграция на мигрантите. Чрез изготвянето на портфолио и провеждането на обучение, мигрантите изразяват своя опит, оценяват своите компетентности и получават възможност да влязат на пазара на труда или да усъвършенстват своята професионална кариера. Портфолиото отразява техния професионален (предишна работа), социален (доброволно участие в асоциации, професионални съюзи или политически партии) и личен (живот в чужбина) опит. Признаването на компетентностите на мигрантите е ключов фактор, за да се окуражи тяхната социална и професионална интеграция. Главна задача на *Migrapass* е да развие и приложи подхода на сътрудничеството и активно включване на мигрантите. Портфолиото позволява да се идентифицира и оцени:

1) професионалният опит, натрупан в страната на произход на мигранта (който често е игнориран в приемащата страна);

2) тяхното неформално обучение (участие в доброволни и асоциативни дейности);

3) специфичните компетенции, свързани с живота им в чужбина (мета-компетенции).

Въз основа на разработеното портфолио, професионалният профил на мигрантите се обогатява

с допълнителни компетенции, които са от значение за бързо променящия се пазар на труда, където уменията за адаптиране и мобилността са ключови предимства в професионалната кариера.

Добра практика за подобряване на икономическата интеграция чрез насърчаване на предприемачеството сред мигранти и бежанци, представлява проектът на Българския Червен Кръст „Бизнес инкубатор за уязвими групи“. Целта му е подобряване на социалния статус на уязвими групи хора и хора в неравностойно социално положение, като им се даде възможност да развият стратегии за водене на независим живот, които да спомогнат за самостоятелно включване в пазара на труда¹⁰.

Проектът повишава информираността по отношение на уязвимите и маргинализирани общности сред широката общественост, чрез включването на студенти-доброволци и частни партньори. Към момента 30 студенти от СУ "Св. Климент Охридски" са обучени да предоставят професионално ориентиране на различни уязвими групи със специфични потребности. Те са преминали серия от семинари, водени от партньорите по проекта Бейкър ТилиКлиту, Микрофонд АД, СУ „Св. Климент Охридски“, Центъра за трансфер на иновативни практики и Българския Червен кръст, за да могат да оказват редовни консултации на бенефициентите в следните области:

- *Помощ за стартиране на собствен бизнес;*

---

¹⁰За повече информация виж:

<http://www.redcross.bg/news/view.html?nid=10525>

- *Помощ за намиране на финансова подкрепа под формата на микро кредити с ниски лихвени проценти;*
- *Помощ за кандидатстване за допълнителна квалификация към Агенцията по заетостта;*
- *Консултации при изготвянето на заявления за кредит, бизнес планове и други необходими документи за старта на бизнес;*
- *Индивидуално наставничество през фазите на планиране и изпълнение;*
- *Мониторинг и подкрепа след стартирането на нов бизнес.*

Представителите на целевите групи, които желаят да се включат в Бизнес инкубатора, се явяват на индивидуално предварително интервю, по време на което се оценява представената бизнес идея. Одобрените след интервюто кандидати подготвят личен работен план и с тях се сключва договор за консултации. Консултациите за одобрените кандидати са безплатни.

Към момента по проекта са проведени 15 индивидуални предварителни интервюта. От тях са подбрани 6 човека, с които се провеждат регулярни сесии – двама са българи, двама са с ромски произход и двама са мигранти. Повечето идеи се състоят в стартирането на малък бизнес – пекарна, щанд за плодове и зеленчуци, магазин за дрехи.

Важен елемент за постигане на успешна икономическа интеграция на мигрантите е и разработването и

прилагането на анти-дискриминационни механизми и мерки на всеки етап.

Добра практика: Във Франция се използва система от ментори, които разширяват възможностите за намиране на работа на младежите с миграционен опит. Доброволци - пенсионери провеждат професионална ориентация на младежи-мигранти, идентифицирани чрез местните Бюра по труда. Менторите работят на доброволни начала и са обучавани от държавата.

Добра практика: През 1998 г. Италианската компания "Електролукс" създава първия по рода си „Съвет по интеграция“. Съветът представлява орган с равен брой представители на компанията и на синдикатите, който може да приема задължителни становища. Въз основа на резолюция на Съвета през 1999 г. "Електролукс" приема колективно споразумение за интеграция. Една от мерките е въвеждането на гъвкави платени и неплатени отпуски до 50 дни, за да могат имигрантите да прекарват повече време с близките си от страните на произход. Това води до спад в нерегламентираните отпуски.

Повишаване на осведомеността и овластяване на мигрантите

Добрите практики, които повишават осведомеността и способстват за овластяване на мигрантите са в подкрепа на ООП 1, 6, 7 и 9.

Мерките за повишаване на информираността на гражданите на приемащата държава са от ключово значение за намаляване на дискриминацията и промяна на погрешните разбирания за мигрантите, техните характеристики, брой и проблемите, свързани с техния престой.

Добра практика: *Дългосрочна кампания на шотландското правителство „Една Шотландия, много култури“. От 2002 г. насам тази кампания има за цел да повиши осведомеността за отрицателното въздействие на расисткото поведение и положителния принос на лицата от различни култури за шотландското общество. Редовно се работи по изследователски проекти за проследяване на случаите на расизъм и за оценка на въздействието и ефективността на кампанията сред нейната целева аудитория. Тези оценки дават възможност за сравнения с течение на времето на спонтанната и създадената осведоменост, отзивите на посланията и промените в*

поведението¹¹. Въпреки че тази добра практика е осъществена на национално ниво, тя може да бъде разработена и с помощта на заинтересованите страни на местно ниво, в по-малък мащаб.

Добра практика: Проектът „Хора като нас“ в Словашката република цели да увеличи информираността и толерантността сред широката общественост, както и сред професионалистите, прилагащи политиката по миграцията. Хората в новите приемни държави с малко имигрантско население трябва да научават за историите на имигрантите и за всекидневния, реален принос, който те дават. Кампанията е била разпространена по телевизията и на срещи с училищата, административните органи и граничните власти¹².

Освен мащабните кампании за повишаване на информираността, съществуват и малки инициативи на местно ниво, които също имат принос в

---

¹¹За повече информация www.scotland.gov.uk/News/Releases/2007/01/26113250 и http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/doc1_12892_96418_0717.pdf

¹²За повече информация www.ludiaakomy.sk или http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/doc1_12892_96418_0717.pdf

изграждането на толерантно приемащо общество. Те повишават осведомеността чрез увеличаване на възможностите за участие в приемащото общество.

Добра практика: *Мулти-култи китчън е неформална платформа, която представя различните чуждестранни култури в България. Чрез традиционна кухня, разкази за страните на произход, дискусии, танци и музика, всеки месец Мулти-култи китчън събира българи и чужденци, разчупва стереотипи, гради толерантност и повишава информираността на приемащото общество за новите малцинства и предизвикателствата пред тяхната интеграция. До момента платформата е представила Кюрдската, Конгоанската, Пакистанската, Американската, Доминиканската, Иракската и Сирийската култура и бит, както и тези на членовете на Съвета на жените бежанки в България. Платформата се управлява и поддържа изцяло от доброволци¹³.*

Добра практика: *В Испания многогодишният проект „Entre 2 Orillas“ на фондация „Директа“ е замислен като пространство за межкултурен обмен и включва каталог на хора на изкуството от имигрантски произход в областта на музиката, театъра, живописата, киното, танците, скулптурата,*

---

¹³ За повече информация: <http://www.multikultikitchen.org/>

фотографията и други, съдействайки по този начин приносът на имигрантите да стане по-видим¹⁴.

Добра практика: Проектът на Торино 2000/2 „Турист у дома“ е помогнал на 600 местни жители да открият многообразието на магазините и ресторантите в своя град. 200 000 екземпляра от карти на кварталните мултикултурни атракции са били раздадени с местния вестник. Проектът е подпомогнал благоприятно градска зона с висока концентрация на имигранти благодарение на широкото участие на имигрантски предприемачи, които са успели да разнообразят своята клиентела.

Овластяване на имигрантите чрез създаване на възможности за активно и равно участие в процеса на вземане на решения подкрепя тяхната интеграция, както гласи и ООП 9.

Добра практика: Между 2003 и 2008 година проектът „MiMi — С имигрантите за имигрантите“ е обучил 600 „междукulturни посредници“ за имигранти в 35 германски града. Те са осъществили 900 прояви на 32 езика, разяснявайки германската здравна система и свързани с нея теми на около 10 000 души от имигрантски произход, а други 100 000 са били

---

¹⁴ За повече информация:

http://www.migpolgroup.com/public/docs/173.Integration_Handbook_III_15.04.10_BG.pdf

обхванати чрез листовки и наръчник по здравеопазване¹⁵.

Добра практика: През последните десетилетия работниците мигранти в Англия представляват голяма и нарастваща част от работната сила в обществения сектор – най-вече в сферата на здравното обслужване, и аутсорснати дейности като кетъринг и почистване. За да отговори на тези промени, синдикатът UNISON се стреми проактивно да привлича като членове мигранти-работници. Проведени са няколко проучвания и е създаден „Екип за участие на мигрантите-работници“. Задачата на екипа е да обучи служителите на синдиката за проблемите и нуждите на мигрантите-работници. Дългосрочните цели на проекта са да се постигне пропорционално участие на работниците-мигранти в синдиката, да се постигне участие на всички нива на управление на синдиката, да се предоставят услуги, които отговарят най-добре на нуждите на работниците-мигранти, да се включат техните проблеми при разработването на общи мерки в областта на отношенията с работодателя¹⁶.

---

¹⁵ За повече информация: www.aids-migration.de или http://www.migpolgroup.com/public/docs/173.Integration_Handbook_III_15.04.10_BG.pdf

¹⁶ За повече информация <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/employment-mat>

Добра практика: Форумът за имигранти в Пиаченца, Италия цели да насърчи мигрантите да участват в управлението на града чрез създаването на среда, характеризираща се с взаимен обмен на идеи и разбирателство с местните администратори. Създадени са местни групи, които се състоят от имигранти, членуващи или не в НПО, както и италиански граждани, работещи в местните власти, синдикати, НПО и др. На периодични срещи всяка група, обсъжда проблемите на миграцията и интеграцията на местно ниво и изготвя доклад, който бива представен в по-широк формат – на среща на провинцията. Там присъстват представители на местната власт и миграционни експерти. Въз основа на дискусиите и взетите решения се планират промени в политиките на местно ниво¹⁷.

[ters/docs/m/10-1099-migrant-workers-participation-unison.pdf](#) или

http://ec.europa.eu/ewsi/en/practice/details.cfm?ID_ITEMS=19085

¹⁷http://ec.europa.eu/ewsi/en/practice/details.cfm?ID_ITEMS=7580

Включване на мерки за интеграцията на имигранти във всички публични политики (mainstreaming)

Това е целта, формулирана чрез ООП 10: Включването на политики и мерки за интеграция във всички съответстващи сфери на политиката и нива на управление и обществени услуги, е ключов елемент в процеса на взимането на политически решения и тяхното изпълнение. ООП 6 също допълва идеята за това, че достъпът на имигрантите до институциите и обществените блага, до публичните и частни услуги, основан на равенство и без дискриминация е главно условие за по-добра интеграция.

Идеята на тези основни принципи е да бъдат адаптирани политики, които имат различно въздействие върху различните хора, така че да бъдат премахнати пречките пред равния достъп. В интеграционната практика на държавите членки на ЕС това се постига основно чрез създаването на специализирани структури на местно ниво и/или чрез механизми за улесняване на достъпа до услуги за мигранти.

Добра практика: Общинската дирекция за интеграция и многообразие във Виена, Австрия е създадена с решение на Общинския съвет през 2004 (МА17). МА17 подкрепя други общински отдели и звена в прилагане на политики, ориентирани към разнообразието (diversity-oriented policies) и работи с областните служби за подобряване на фронт-офис услугите за

чуждестранното население в кварталите на Виена. МА17 например, насърчава взаимопомощта между областните служби, когато се работи по сложни запитвания на езика на мигрантите - от заявления за търговски лицензи до проблеми по отношение на пенсионни права. Състои се от 48 служители, 20 от които работят в децентрализираните служби в 7 различни части на Виена. 2/3 от служителите са с имигрантски произход. Те идват от 14 различни страни и предоставят услуги на повече от 23 различни езика¹⁸.

Добра практика: Общинската дирекция по интеграция в Щутгарт, Германия се отчита директно на кмета – интеграционните въпроси са част от политическия дневен ред на местно ниво. Тя извършва технически мониторинг над останалите административни единици и общински фирми. Има собствен бюджет и иницира проекти с широк кръг от партньори на местно ниво, фокусирани най-вече върху трансфера на межкултурни знания и компетенции и разпространение на добри практики. Подпомага се от Международен комитет към Общинския съвет, които извършва политически мониторинг – експертна група, която следи сфери на дейност, които са пряко свързани с интеграцията на имигранти¹⁹.

---

¹⁸ За повече информация: www.wien.gv.at/integration/

¹⁹ За повече информация:

http://www.migpolgroup.com/public/docs/17.IntegrationHandbookII_EN_05.07.pdf

Идея от град София, България в рамките на проект „Отворени градове/OpenCities: Имиграцията - принос за успеха на града“²⁰:

Създаване на „отдел Миграция“ към Столична община, който да се занимава с миграционни въпроси и към който да функционират следните подотдели:

- *Подотдел „Информация“: Отговорен за разработване на информационни табели на български и английски език в града; Информационни центрове - един централен информационен офис и други малки, разпределени по райони; Интернет сайт на отдела, включващ подробно описание за дейността и функционирането му на най-разпространените езици; Телефон за информация – единен номер за София с тонално набирание и възможност за свързване с оператор, на който може да бъде получена информация; Брошури с информация за среднестатистическите цени на основните продукти и услуги; заведения за хранене и развлечения.*
- *Подотдел „Култура“: Организиране на събития с цел запазване на културата на чужденците и популяризирането ѝ сред местното население.*

---

²⁰За повече информация:

<http://www.britishcouncil.org/bg/bulgaria-open-cities.htm>

Тези мероприятия могат да бъдат осъществени например в читалищата.

- *Подотдел „Образование“: Организиране на безплатни курсове за изучаване на български език за чужденци. Освен изучаването на езика, в курсовете да бъдат представяни и българската култура и традиции. Да бъдат организирани безплатни курсове по английски език за служители на полицията, медицинския персонал и общинската администрация.*
- *Подотдел „Жилищно настаняване и работа“: За новодошлите да се предоставя помощ при намиране на жилища, връзка с университетските общежития, брокерски къщи и частни наемодатели. Посредничество между работодателите и мигрантите за постигане на по-добра икономическа интеграция на мигрантите.*

Улесняване на достъпа до услуги за мигрантите се налага от различните им специфични нужди, които не са задължително единствено от културно и езиково естество.

Добра практика: *“Разработване и прилагане на механизъм за социално посредничество за достъп до социални услуги на търсещите закрила, признатите бежанци и лицата с хуманитарен статут със специални нужди” цели изграждането на мрежа от социални посредници от бежанските общности за*

предоставяне на социално посредничество и осигуряване на социална адаптация на уязвими чужденци търсещи закрила, със статут на бежанец или хуманитарен статут в България. До момента по проекта са обучени 10 бежанци със статут на бежанец и хуманитарен статут, които са преминали през обучение за предоставяне на социална медиация²¹.

Тази практика е широко разпространена в ЕС, както по отношение на мигрантите, така и във връзка с първоначалната интеграция на търсещите закрила и бежанците.²²

Добра практика: *Здравната служба на ирландския Източен регион през 2003 г. разработва Регионална здравна стратегия за етническите малцинства. Въз основа на регистрирани проблеми с достъпа до здравни услуги за мигрантите, службата изследва задълбочено бариерите пред предоставянето им. Открива, че много от услугите на Спешните центрове и услугите за бременни и родилки не са пригодени за нуждите на имигрантите. Като резултат от изследването включва специализирани мерки в стратегията, като*

---

²¹ За повече информация:

http://www.redcross.bg/projects/refugees_project.html и
http://ec.europa.eu/ewsi/en/practice/details.cfm?ID_ITEMS=27479

²² За повече информация, виж проекта на унгарското НПО

Менедек, стр. 26 от Наръчника

http://www.migpolgroup.com/public/docs/17.IntegrationHandbookII_EN_05.07.pdf

например развиването на преводачески услуги при здравното обслужване на мигранти²³.

Добра практика: Партньорство между полицията и общината в Кардиф.

Проектът *Policesol* е образователна програма, разработена в партньорство от Отдела по сигурност в общността на полицията в Кардиф и Отдела за свободно време и учене през целия живот на Общината в Кардиф. *Policesol* (ESOL е съкращение от английски език и означава система за преподаване на английски език за чужденци) осигурява подкрепа на лица, които не могат да говорят английски език. Проектът съчетава уроците, дадени от учителите по ESOL с интервенции от страна на полицейски служители. Полицейските служители говорят на участниците по въпроси като рисковете при оставяне на деца сами у дома или в парка, шофиране без свидетелства за управление, домашно насилие или расов тормоз. За имигрантите проектът води до повишаване на доверието им в полицията и възможност за доброволна работа към Обществените отряди на Полицията. За полицията проектът предоставя своеобразно образование за

---

²³ За повече информация: www.hse.ie

*различните култури и развиване на разбиране за различното.*²⁴

Жилищно настаняване

ООП 7 поставя контекста за разработване на политики за жилищно настаняване в интеграционния процес: Честото взаимодействие между имигрантите и гражданите на държавите членки е основен механизъм за интеграция. Общи форуми, межкултурен диалог, обученията относно имигрантите и тяхната култура способстват за подобряване на взаимодействието между имигрантите и гражданите на държавите членки.

Политиките в тази област целят да осигурят равен достъп до пазара на недвижими имоти, който много често се характеризира с прояви на пряка и непряка дискриминация - завишен наем и депозит, изискване на ненужни документи, непризнаване на гарант, нежелание за продажба, даване под наем. Този проблем се задълбочава и от ограничените възможности за жилищно настаняване на социална основа.

Добра практика: *В Испания Регионалните програми за имиграция и интеграция гарантират на наемодателя, че наемът и евентуални щети ще бъдат покрити. Каталунското правителство е създадо мрежа за*

---

²⁴www.cardiff.gov.uk

социално жилищно настаняване и осигурява заеми за депозит, гаранти и застраховки.

Добра практика: В Италия в рамките на проект 'Untettopertutti' бъдещи собственици – имигранти или италианци, обновяват или строят къщи на общински земи. Местни експерти и НПО осигуряват техническа и логистична помощ и достъп до банкови заеми. От 2002 до 2007 г. са построени 52 нови къщи с помощта на 72 семейства, от които половината са имигрантски. Заемите и доходите от наем осигуряват устойчивост на проекта²⁵.

Полезни източници на информация:

По отношение на политиките по интеграция:

- МАЙПЕКС (MIPEX): <http://www.mipex.eu/>
- МАЙПЕКС (за България):
http://osi.bg/downloads/File/2011_New/MIPEX%20III.pdf
- Европейски интернет сайт за интеграция:
www.integration.eu

---

²⁵ Интернет страница: CENSIS, HousingPoliciesand Services forImmigrantsinItaly, EnglishSummary, Rome, November 2005, pp. 38-40

- Наръчник по интеграция за лицата, отговорни за разработването на политиката и работещите в тази област, първо издание с фокус върху темите за въвеждащи курсове за новопристигнали имигранти и индикатори за интеграция (2004 г.):
http://ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/doc/handbook_integration.pdf
- Наръчник по интеграция за лицата, отговорни за разработването на политиката и работещите в тази област, второ издание с фокус върху жилищното настаняване, достъпа до здравеопазване, социални услуги, роля на местните власти и структурите на гражданското общество (2007 г.):
http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/integration/doc/2007/handbook_2007_en.pdf
- Наръчник по интеграция за лицата, отговорни за разработването на политиката и работещите в тази област, трето издание с фокус върху обмена на добри практики, средствата за масова информация, овластяване на имигрантите, платформи за диалог и др. (2010 г.):
http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/doc_12892_964180717.pdf

Данни за миграционните потоци:

- Доклад „Тенденции в трансграничната миграция на работна сила и свободното движение на хора – ефекти за България“:
http://osi.bg/?cy=10&lang=1&program=1&action=2&news_id=363
- Национален статистически институт:
<http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=19> и
<http://www.nsi.bg/census2011/index.php>
- International Labour Migration. A Rights-based Approach:
http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/rights_based_approach.pdf
- Migrants in Europe, EUROSTAT -
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-31-10-539/EN/KS-31-10-539-EN.PDF

Нагласи към имигрантите:

- Социални дистанции и етнически стереотипи за малцинствата в България:
http://ethnos.bg/data/file/Documents/Researches/July_2009_SocialDistancesReport.pdf
- <http://www.opendata.bg/>

Стратегии и законодателство:

- **Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията 2011-2020:**
http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/3E3C7633-E3BC-43D5-9517-725CC8176ED6/0/Nacionalna_strategiq_po_migraci_qta.pdf
- **Закон за чужденците в Република България**
- **Закон за защита от дискриминация**
- **Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства**
- **Закон за българското гражданство**
- **Закон за признаване на професионални квалификации**
- **Закон за насърчаване на заетостта**
- **Закон за професионалното образование и обучение**